

Om urval för sockenbibliotek : [Rubr.]

7 C a Br. 1865 Urval

National Library
of Sweden

Uroval

7 Ca

3r

1865

Kungl. biblioteket

0 0000 000137640

1865

Bibliot.
Allm.
(Soc)

Om urval för Sockenbibliotek.

Det torde vara i sin ordning att antyda de grunder, som bestämt efterföljande förslag till urval för sockenbibliotek.

Alla som ifrå för sockenbiblioteks inrättande och bruk, torde väl, eller åtminstone borde, vara ense deruti att inga böcker eller skrifter af kristendomsfiendlig, osedlig, slipprig eller tvetydig syftning böra få inrymmas i dessa boksamlingar, äfven om sådana skrifter skulle kostnadsfritt erhållas. Det har dock, ty värr, någon gång inträffat att äfven sådana inkommit, emedan köparne lockats af starka prisnedsättningar. Men prisbilligheten får, ehuru vigtig, icke vara hvarken den enda eller hufvudsakliga bestämmelsegrund vid val af folkläsnings.

Men det är icke blott *dåliga* böcker som böra uteslutas ur sockenbiblioteket; äfven mången god bok, ja af aldra utmärktaste beskaffenhet, hvars spridning och läsning måste ligga hvarje folkvän om hjertat, kan betraktas såsom mindre lämplig för sockenbibliotek. Detta gäller t. ex. om sjelfva böckernas bok, Bibelen, en bok som man måste önska tillgänglig för och flitigt läst af hvarje människa, och hvilken bok lyckligtvis äfven blifvit och alltmera blifver allmänt spridd, tillgänglig för en ringa penning: men en sådan bok egnar sig ej väl för en boksamling, hvars innehåll är bestämdt att flitigt utlånas på korta tider, med täta ombyten: en sådan bok måste man *äga*, icke *låna*. Sammalunda Psalmboken. Men detta gäller, om också i mindre grad, äfven om postillor och egentliga andaktsböcker: de som älska sådan läsning — och de äro lyckligtvis ganska talrika — vilja gerna hafva sin egen postilla, sin egen andaktsbok, till söndagligt eller dagligt bruk i hemmet; och skulle vara föga belättna att på en eller annan dag få låna hvad de dagligen och allt framgent behöfva.

Äfven läroböcker — skolböcker i egentlig mening — torde väl icke annat än undantagsvis böra i sockenbibliotek inrymmas: den som behöfver och kan begagna sådana, måste sjelf äga dem, eller åtminstone kunna under en längre tid disponera deröfver, hvilket under vanliga förhållanden icke låter sig göra med hvad som från sockenbiblioteken utlånas. — Undantag finnas dock: exempelvis må anföras *Berlins* naturvetenskapliga läro- och läseböcker, *Palmblads* Geografi (hvilken genom sitt register äfven kan göra tjänst så-

som ett kort geografiskt lexikon), en och annan god historisk lärobok, o. s. v.

Såsom en hufvudregel torde få antagas, att sockenbiblioteket icke kan eller får afse bibringande af egentliga skolkunskaper eller att göra skolmästare öfverflödiga: ingen läsning, äfven den bästa, kan ersätta den muntliga undervisningen eller det i föräldrahemmets rätta vexelundervisningsskola traditionellt inhemtade vetandet. Men väl både kan och bör man vid inrättandet af ett sockenbibliotek företrädesvis välja sådana böcker, hvilka kunna inskärpa och till utöfning bringa det goda som i hemmet och skolan inhemtats, hvilkas innehåll i allmänhet är egnadt att till det goda väcka, luckra, bereda och lifva. Allt vetande och allt redligt sträfvande till kunskap kan väcka och öfva tankekraften, i god riktning utbilda spontaneiteten. Och är tankekraften och själsverksamheten en gång väl väckt och skärpt åt ett håll, så bryta de sig snart nya banor.

Vi hafva börjat med att nämna ett och annat som *icke* egnar sig för sockenbibliotek; och gå nu att antyda hvilka böcker som företrädesvis kunna och böra der inrymmas.

Böcker i andliga ämnen torde alltid komma att utgöra en i Sverige företrädesvis älskad folkläsning. Äfven om man alldeles undantager Biblar, Postillor och utförligare andaktsböcker — för hvilkas spridning andra åtgärder erfordras — hafva vi ett ganska rikt urval af böcker i andliga ämnen som lämpa sig för sockenbibliotek. Vi nämna här i allmänhet: dels kortare andakts- och uppbyggelseböcker af mera framstående värde, hvilka snart kunna genomläsas, och dem man kan önska göra mera allmänt kända och begagnade; dels kortare berättelser ur kyrkans historia, äfvensom berättelser i kristlig anda, allegorier och parabler (= liknelser), — såsom t. ex. *Bunyan's* med skäl berömda "En Christens resa", *Liesde's* förträffliga berättelser, m. fl. —; dels ock goda skrifter af apologetiskt innehåll (till stöd och bevisning för den rena evangeliska läran), eller af polemiskt innehåll (riktade mot gängse irrläror och villfarelser). Men om man i allmänhet måste vara ytterst varsam i valet af böcker för ett sockenbibliotek, så gäller detta, om möjligt, i dubbelt mått med hänsyn på andliga skrifter, och i all synnerhet vid val af apologetiska och polemiska, der en ovislig välmening lätt skulle kunna framkalla ett värre ondt än det man velat förebygga eller stäffa.

Skada är att Sveriges nyare litteratur är så fattig på goda geografiska läseböcker och att det bästa, som i denna väg finnes, utgöres af öfversättningar samt mest rörers fremmande länder, under det att vårt eget land är alltför torftigt behandladt. Men hvad som i denna väg af något värde står att få, bör icke saknas i något sockenbibliotek. Sälunda borde, utom det allmänna som i nedanstående förteckning finnes anfördt, goda landskaps-, härads- och socken-beskrifningar, o. s. v., — icke saknas i något bibliotek i de orter dem dessa beskrifningar afhandla. Exempelvis må nämnas: Ahl-

qvist's *Öland*, Bexell's *Halland*, Cavallii *Värend och Virdarne*, Djurklou's "*ur Nerikes folkspråk och fornminnen*", den under utgifning varande beskrifning öfver *Dalarne*, Holmberg's *Bohuslän*, Lignell's *Dal*, o. s. v.; äfvensom af äldre: Linné's *Öländska- och Gottländska-*, *Skånska-*, *Vestgöta-resor*; Kalm's *Vestgöta och Bohuslän'ska resa*, Hülpher's *Kopparbergs län*, samlingar till en *beskrifning öfver Norrland och Svenska städer*, Bohman's *Vettern och dess kuster*, Bohman's *Omberg*, Ekström's *Mörkö socken*, m. fl.

Hvad *historien* beträffar torde, likasom i allmänhet här ofvan är sagdt, få isynnerhet gälla att egentliga *läroböcker* endast undantagsvis är lämpliga; hvaremot goda läseböcker, berättelser (företrädesvis ur Sveriges och Skandinavien's historia), lefnadsteckningar öfver framstående personligheter, o. s. v., här äro på sitt ställe. Samlingar af idel curiositeter och uppgifter för en tom nyfikenhetslusta, eller af det slag som räknas till "*litteraturens cayenne-peppar*", äro alltid att förkasta.

Naturvetenskapliga läseböcker af värde äro och blifva mer och mer allmänna: sådana äro särdeles lämpliga för sockenbibliotek. De kommuner, som hafva större penningtillgångar torde, utom de i efterföljande förteckning upptagna, med skäl kunna tillegna sig åtskilligt af det på Z. Hæggströms förlag utgifna "*Bibliotek i populär naturkunnighet*" (*Bridgewater-afhandlingarne* m. fl.), samt af det på Ax. Hellstens förlag utkomna bibliotek icke blott det nedan upptagna, utan allt som utkommit.

I *fysiologi, anatomi och medicin* etc. hafva vi blott få böcker som egna sig för sockenbibliotek: ett och annat torde dock böra införas, såsom t. ex. någon kort och lättfattlig undervisning om människokroppens byggnad och viktigaste förrättningar, någon helsolära, o. s. v. Vanliga "*husläkare*" och ännu mera de quacksalvareböcker, som alltför talrikt utkomma, kunna här endast skada, samt böra alltså uteslutas.

Goda böcker i *landtbruket och dess binäringar* äro särdeles lämpliga och sådana finnas nu temligen många.

Man har i allmänhet en viss skygghet för att i sockenbibliotek inrymma *Vitterhet* i allmänhet, romaner och noveller i synnerhet; och icke utan skäl. Onekligt är att, om också icke bland den egentliga allmogen, mången Svensk man och qvinna finnes, som så fråsat i roman- och tidnings-läsning att de icke blott förlorat lust till och förmågan att uppfatta bättre läsning, utan äfven förspilla en tid, som borde egnas åt deras egentliga verksamhet. Men om man sålunda har allt skäl att endast med stor varsamhet i sockenbiblioteken införa hvad som i denna väg står till buds, så vore det dock en öfverdrift i motsatt riktning att anse *all* dylik läsning ej blott onyttig, utan rent af skadlig. En dikt, en berättelse, en saga, skön till innehåll och form samt sålunda äfven sedligt skön, derjemte allmänfattlig och underhållande, är för visso icke skadlig, utan tvärtom. Menniskan behöfver dylik vederqvickelse; och vi skulle, till

tjenst och upplysning för resp. förkättrare af "den glada vetenskapen" och af det sköna, här, om utrymme tilläte och det eljest vore på sitt ställe, vilja införa den vackra legenden om evangelisten Johannes och bågen, med sin "sens moral". Säkert är att i mången *dikt* finnes mera *sanning* än i digra krönikor; och att detta gäller icke blott den allegoriska berättelsen, parabeln, liknelsen — i hvilken Christus sjelf älskade att framställa den djupaste sanning, — utan äfven andra diktslag. Jorden bär icke blott sädesväxter och matnyttiga rotfrukter, utan äfven blommor och praktväxter. Mycket af våra gamla sagor — såväl de historiska och romantiska som de egentliga folksagorna — kan läsas af ung och gammal med nytta och nöje; ehuru sagorna, lästa, äfven i den yppersta framställning aldrig göra det intryck eller hafva allt det lärorika som då de likasom lefvande framqvälla från en älskad berättares eller berätterskas mun i den bästa af alla skolor, i *hemmets* vaxelundervisningsskola. Detta gäller äfven om legenden (helgonasagan); och skada är att vi ej hafva något urval i tidsenlig form af den rika skatt legenden, som Sveriges medeltidslitteratur frambragt. — Ja, en god bearbetning (icke fabriksarbete) af ett urval sagor ur "Tusen och en natt" skulle, om en sådan funnes, kunna utan tvekan rekommenderas. Äfven bland romaner och noveller skulle ett och annat kunna med fördel intagas, der rikare tillgångar sådant medgifva. I ännu högre grad önskligt vore, att något fullt lämpligt urval af *det bästa* ur Svenska skalders kunde sättas i händerna på och läsas af hvarje Svensk man och qvinna: men vi skulle vilja utsträcka det gamla ordspråket "det bästa är godt nog" derhän, att här "*endast* det bästa är godt nog". I brist af bättre, har man här måst inskränka sig till ett par samlingar, ingendera fullt lämpliga. Dock bör märkas att äfven de vanligaste läseböcker för folkskolan numera upptaga mer eller mindre lyckade urval af skaldestycken. Näst Guds ord torde väl ock näpeliggen något vara så verkligt bildande och förädlande för hjerta och lefverne, som äkta poesi; och den rika poetiska åder som löper fram på djupet af Svenska folkets alla traditioner, ohämmad af all dagens prosa, visar bäst att Svenska *folket*, Gudi lof, ännu har sinne öppet för verklig poesi, och att det endast är en utlefvad och blaserad minoritet af halfbildade eller missbildade, som hunnit så förslöas att de endast kunna njuta af det pepprade och rafflande, eller, i bästa fall, af det matnyttiga.

Författaren af efterföljande anvisning på böcker och skrifter, lämpliga för sockenbibliotek, har åtskilliga gånger varit anmodad om råd och upplysningar för inrättande af dylika. Han har hvar gång lemnat dessa efter sitt bästa förstånd, men som han aldrig påräknat förnyade dylika uppdrag, har han ej heller brytt sig om att taga afskrift af en gång gjorda och bortsända anteckningar, och således för hvar gång fått göra samma arbete å nyo. Ett par ytterligare erhållna dylika uppdrag, jemte förfrågan äfven från andra håll, hafva föranledt honom att nu trycka dessa anteckningar i några få exem-

plar, dels för att äfven hädaneft, utan för stor tidsförlust, kunna lemna tilläfvventyrs äskade upplysningar, dels, och hufvudsakligast, för att, genom inhemtande af vänners omdömen och tillägg, framdeles måbända kunna åstadkomma en anvisning, som ännu närmare och fullständigare må kunna motsvara de fordringar han anser böra ställas på ett godt sockenbibliotek.

Och fordringarne på allmänfattlig läsning äro ganska stora: det är en af alla kännare insedd och erkänd sanning, att ingen uppgift är för en författare mera svår, ingen kräver på en gång större värde öfver både innehåll och form, än utarbetandet af fullgoda, populära (allmänfattliga) böcker och skrifter. Huru verkliga kännare bedöma svårigheten af en uppgift som vanliga författare-handtverkare anse så simpel, att mången försöker sig härpå såsom lärospån; derom må följande lilla berättelse gifva ett exempel.

För några år tillbaka sammanträdde i Frankfurt am Main ett antal af Tysklands ypperste skolmän och lärare, i ändamål att ur mängden af utkomna skrifter för ungdom urvälja och förorda de verkliga goda samt sålunda söka att stäffa det mångläseri af pjoljer, känsleri och strunt, hvilket hotar att mer och mer förslappa det uppväxande släktet i stället att, såsom god läsning det gör, stärka och stålsätta. Men efter mogen pröfning kunde Lärare-mötet, ur Tysklands stora litteratur, och då rent didaktiska skrifter lemnades å sido, endast förena sig i rekommendation af två (säger 2, af kanske mer än 50,000) böcker för barn i obunden stil, nemligen bröderna Grimm's "Kinder- und Hausmärchen" och Campes "Robinson"; samt till och med för dessa endast med den förutsättning att "Grimmska sagorna skulle vara icke skrifna och Campe's Robinson annorlunda skriven". Låt vara att ett sådant omdöme kanske är väl strängt; men bättre att fordringarna här äro för stränga än för slappa; och hvad som gäller om skrifter för barn och ungdom, gäller lika mycket äfven om skrifter för hela folket. I ena som andra fallet gäller att endast det bästa är godt nog!

Efterföljande förslag gör naturligtvis icke anspråk på att vara på något sätt fullständigt eller normalt eller att upptaga endast absolut förträffliga böcker: vår litteratur är icke så rik att man kan utesluta allt medelmåttigt; och det är derjemte ganska möjligt att en eller annan bok blifvit förgäten eller förbisedd, som fullt ut så väl kunnat förtjena sitt rum som mången här nedan upptagen. Men man hoppas att ingen rent af olämplig bok skall finnas föreslagen. Den som gör sig möda att jemföra denna förteckning med den i "Läsning för folket", 25:e årgångens 1:a häfte införda, torde anmärka att åtskilligt der upptaget blifvit här uteslutet och, tvärtom, äfven af äldre böcker åtskilligt här föreslaget som der saknas. Sålunda har man här icke upptagit ett eller annat, för sin tid onekligen godt, men nu alldeles föråldradt — såsom t. ex. *Sturms* "Betraktelser öfver naturen", en bok som, oaktadt sin goda syftning, nu skulle mera förvilla än upplysa —; eller åtskilligt, som endast

kan tjena att, såsom ett föga godt "tidsfördrif", tillfredsställa en tom nyfikenhet, såsom *Bauers* "nöjsamma anekdoter", "interessanta lefnadsmålningar", det i allmänhet mindre väl redigerade s. k. "Sockenbiblioteket"; och slutligen sådant som, oaktadt stor prisnedsättning, för de flesta sockenbibliotek torde finnas både för kostsamt och vidlyftigt, såsom t. ex. *Beckers* "Verldshistoria" i 14 delar. — I öfrigt ber man att få hänvisa till nämnde uppsats, hvilken innehåller mycket som förtjenar uppmärksammas, och hvaraf vi här endast vilja erinra om förslaget för bibliotekets vård samt om anmaningen att låta i simpla men starka band binda alla böcker innan de utlånas.

Arwidsson, A. I., Läse- och Lärobok för ungdom. 2 delar. h. 3 Rdr.

Bäckman, Läsebok för folkskolor. b. 1: 60.

Cnattingius, Läsebok i folkskolor. 6:e förbättr. uppl., b. 1 Rdr.

Folkskrifter: 1) Almquist, Arbetets ära; 2) Almquist, Gustaf Wasa i Dalarne; 3) Almquist, Grimstahamns nybygge; 4) Lundequvist, om Klöfverodling; 5) Lundequvist och Mellin, Jordens luftkrets; 6) Mellin, Måns Stenbock; 7) Almquist, Ryska Minnet i Norrköping; 8) Almquist, Ladugårdsarrendet; 9) Mellin, Engelbrekt Engelbrektsson; 10) Cnattingius, berättelser ur kyrkohistorien. Tills. h. 1 Rdr 40 öre.

Folkskrifter: 1) Grannarne i Skärgården, 20 öre; 2) Sågsbarnens Vandringsår, 30 öre; 3) Hultet förr och nu, 20 ö.; 4) Hult-Erik och Elin, 20 öre.

Glasett, verldsligt och andligt. Läsebok för barn och ungdom. 2:a tillökta uppl., pb 75 ö.

Landgren, Läsebok för folkskolor. 2:a kursen. b. 75 ö.

Läsning för folket. 30 årgångar (hvarje om 4 häften) à 1 Rdr.

Svedbom, Läsebok för Sveriges ungdom. h. 3 Rdr.

Abbot, Hemmet. h. 1 Rdr.

— Barndomshemmet. h. 1 Rdr.

— Modershemmet. h. 1 Rdr.

— Fridens väg. h. 75 öre.

Almquist, Berättelser ur Kyrkohistorien. h. 25 öre.

Barth, Kyrkohistoria för Skolan och Hemmet. b. 75 öre.

Baxter, de heligas eviga ro. 3:e uppl. vb. 1 Rdr 50 öre.

Bertin de Priester, Rosalie, eller sanningen skall göra eder fria. h. 1 Rdr 50 öre.

Bibelens historia. Efter doktor *Ostertag* m. fl. författare. Med afbildningar i träsnitt. h. 1 Rdr 75 öre.

Björck, de döpta barnens stora värde inför Gud. h. 10 öre.

Bring, J skolen alls intet svärja. h. 10 öre.

[*Büchsel*.] Minnen af en Landtpastors lif. Öfvers. af *Clas Warholm*. 2 häften, 3 Rdr 25 öre.

Bunyan, En Christens resa genom verlden till den saliga evigheten, äfvensom hans hustrus, Christinnas, och deras barns

- efterföljande uppbrott från staden Förderf, äfventyrliga vandring och lyckliga ankomst till det himmelska landet. 1 ex. 1 Rdr, vb. 1 Rdr 50 öre.
- Doddridge*, Lördagsqvällen. h. 1 Rdr.
- Ebrard*, Tron på den heliga Skrift och naturforskningens resultat. h. 75 öre.
- Gerhard, Joh.*, daglig Gudaktighetsöfning. h. 50 öre.
— uppbyggeliga betraktelser till uppväckande af en sann Gudaktighet. h. 1 Rdr.
- Hamilton, Cedern*. 12 öre.
— *Palmen*. 12 öre.
— *Vinträdet*. 12 öre.
- Hedberg*, Baptismens vederläggning. pb. 1 Rdr 75 öre.
- Huhn*, Predikningar öfver tio Guds bud. h. 1 Rdr 10 öre.
— D:o öfver första Artikeln. h. 50 öre.
— D:o öfver andra Artikeln. h. 50 öre.
— D:o öfver tredje Artikeln. h. 75 öre.
— D:o öfver "Fader vår". h. 50 öre.
— *Den förlorade Sonen*. Fem betraktelser. h. 25 öre.
— *Christus och Samaritiskan*. h. 25 öre.
— "Nalkens Gud, så nalkas han eder". Christlig nattvardsbok. h. 1 Rdr.
- Hunnus*, Evangeliskt Lutherska Kyrkans troslära, sammanfattad ur Guds ord. I enlighet med nutidens språkbruk rättad och ånyo utgifven. h. 2 Rdr 50 öre.
- Håhl*, Philip Melanchthon. h. 1 Rdr.
- Janzon*, Passionsbetraktelser för hvar dag i Fastan. h. 1 Rdr.
- Keith*, Christna religionens sanning. Vittnesbörd och bevis, hemtade från profetiornas bokstafliga uppfyllelse; med särskildt afseende på Judarnes historia och nyare resandes upptäckter. 2:a svenska uppl., efter 38 engelska uppl. öfversedd och tillökad. h. 3 Rdr 50 öre.
[Åfven af 1:a svenska uppl. finnas ex. ännu att tillgå, och kosta med 30 stålstick, efter på stället tagna fotografier, h. 5 Rdr 50 öre, utan planscher h. 2 Rdr.]
- Ledderhose*, Guds underbara vägar, visade i baron Karl Dominik Gasser von Thurns märkvärdiga lefnad. h. 85 ö.
- Lenström*, Ostindiens apostlar. 2 häften. 1 Rdr 50 öre.
- Liefde*, En christens inkomster och utgifter. h. 25 öre.
— *Diligensen, eller arfvingsens resa till fäderneslandet*. h. 25 öre.
— *Den skeppsbrutne*. h. 25 öre.
— *Desertören*. h. 60 öre.
- Listov*, Luther i sitt hem och i kretsen af sina vänner. vb. 1 Rdr 60 öre.
- Ljungberg*, Historisk-geografisk-exegetisk handbok för Bibelläsare. h. 1 Rdr.
- Luthers skrifter i urval*. Öfvers. af Sondén. 7 delar. h. 9 Rdr.
- Mathesius*, Luthers lefverne. Med portr. h. 85 öre, utan portr. h. 50 öre.
- Melin*, Jesu lefverne. 4 delar. h. 9 Rdr 25 öre.
- Palearius*, den korsfäste Christus och hans nådesverk. h. 25 ö.
- Perlan bland dagar*. h. 25 öre.
- Rogers*, Skuggor och Irrsken, eller besök hos en religiös tviflare. h. 2 Rdr.
- Runeberg*, Svensk Psalmbok (Gamla psalmboken omarbetad). h. 1 Rdr.

- Runeberg*, Konung Davids psalmer, efter gamla Svenska psalmboken. h. 25 öre.
- Sabbatsfrågan*. Ett ord till alla i allmänhet och presterna i synnerhet. h. 40 öre.
- Schubert*, drag ur kyrkoherden Oberlins lefnad. h. 75 öre.
- Scrifer*, Gottholds andaktsstunder. h. 1 Rdr.
- *Guldpredikningar*. h. 1 Rdr.
- Skarstedt*, Biblisk Fornkunska. 2:dra uppl. vb. 1 Rdr 50 ö.
- Thiersch*, det christliga familjelifvet. h. 1 Rdr 25 öre.
- Thomander*, de kyrkliga frågorna. h. 1 Rdr.
- *Kort förklaring af svårare ställen i Nya Testamentet*. h. 50 öre.
- Wadström*, Pilgrimsharpan. b. 50 öre.
- Wildenhahn*, Martin Luther. Kyrkohistorisk lifsbild. b. 3 Rdr.
- *Dagen i Augsburg*. Kyrkohistorisk lifsbild. b. 3 Rdr.
-
- Agardh*, Naturkunnighet. 5:e uppl. h. 2 Rdr.
- Bergstrand, P. E.*, Himlakropparnes skenbara rörelser, lättfattligt framställda. Med i texten intryckta träsnitt samt 3 lithogr. planscher. pb. 50 öre.
- Bergstrand, P. W.*, Grunderna för den Christna tideräkningen i allmänhet och den Svenska i synnerhet. 2:a uppl. h. 1 Rdr 75 öre.
- [Den fullständigaste och bästa i Sverige utkomna förklaring öfver almanackan.]
- *Praktisk Geometri för sjelfundervisning*. Med öfver 80 figurer. h. 1 Rdr.
- Berlin*, Lärobok i Naturläran. b. 75 öre.
- *Läsebok i Naturläran*. b. 1 Rdr 50 öre.
- Bernstein*, Naturvetenskaplig boksamling. 8 delar. h. 6 Rdr. (Strödda delar å 1 Rdr.)
- Fries*, Botaniska utflygter. 3 delar. h. 10 Rdr 75 öre.
- Fullom*, Naturvetenskapens under och deras vittnesbörd om den Heliga Skrift. Försök till en allmänfattlig öfversigt af naturen. Med 12 illustrationer. Öfvers. från 9:e engelska uppl. af *P. W. Bergstrand*. h. 2 Rdr 50 öre.
- Grube*, Naturhistoriska skildringar. Med pl. vb. 1 Rdr 50 ö.
- Hammargren*, Väderlekslärans naturvetenskapliga grunder, jemte förklaring öfver de märkvärdigaste företeelser i luftkretsen. En bok för landtmannen och naturvännen. h. 3 Rdr.
- Hartwig*, Gud uppenbarad i naturen, eller skapelseplanens enhet. Med i texten tryckta figurer. Öfvers. af *Carl Hartman*. h. 4 Rdr.
- Hvarföre och Derföre*. h. 50 öre.
- Johnston*, Kemiska bilder ur dagliga lifvet. 2 delar. Neds. pris. h. 2 Rdr.
- Keyser*, Blad ur Naturens bok. Med 50 träsnitt. h. 2 R. 25 ö.
- Klencke*, Skapelsedagarne. En naturmålning. Med pl. h. 1 Rdr 25 öre.
- Masius*, Djurriket. Naturhistorisk läsebok. 3 delar. h. 6 Rdr.
- Menniskans lefnadsförnödenheter*. Med träsnitt 2 Rdr 25 öre, med kolor. pl. pb. 2 Rdr 75 öre.
- Müller*, Taflor ur naturlifvet. h. 1 Rdr 75 öre.
- Nyström*, Solsystemet. h. 25 öre.
- *Praktisk handledning i landtmäteriet*. h. 1 R. 75 ö.
- Scheutz*, Jorden. Illustrerade naturbilder. 3:e uppl. h. 4 Rdr.

- Schouw*, Europa. En fysisk-geografisk naturskildring. Neds. pris. h. 1 Rdr.
Schödler, Naturens bok. 5 delar. h. 6 Rdr 75 öre.
Vogel, Naturbilder. 2 delar. Karakteristiska teckningar ur Djur- och Växtverlden. h. 2 Rdr.
Örsted, Anden i naturen. h. 3 Rdr.

- Cederschjöld*, om barns skötsel. h. 25 öre.
Collin, Menniskokroppens byggnad och viktigaste förrättningar, med fästadt afseende på helsovård och barnauppföstran. Med 19 träsnitt. h. 1 Rdr 50 öre.
Collin, Om sättet att uppföda och vårda barn. h. 75 öre.
Combe, Fysiologiens hufvudläror. h. 2 Rdr 50 öre.
Hartmann, Lycksalighetslära för människans fysiska lif. h. 1 R.
Huss, om Kaffe, dess bruk och missbruk. h. 60 öre.
Keyser, om Mat och Dryck, populär framställning af läran om våra vanliga näringsmedel. h. 2 Rdr.
Lewes, Hvardagslifvets fysiologi. vb. 7 Rdr 50 öre.
Levin, Sundhetslära för folket. pb. 85 öre.
 — Reglor att iakttaga vid alla slags bad. h. 25 öre.
 — Vattenläkaren vid sjuksängen. h. 50 öre.
Linné, Om bränvin och bränvinsupande. h. 10 öre.
Wetterbergh, En bränvinsupares lefnad och död. h. 25 öre.
 Är det verkligen sannt att Bränvinets bruk är skadligt för en frisk människa? En fråga, behandlad i samtal emellan bönderna Hans och Erik med flere. Med stöd af de förnämste naturforskarens och läkarens yttrande i detta ämne. h. 10 öre.

- Arrhenius*, om stallgödsel. h. 50 öre.
 — Handbok i Svenska jordbruket. h. 10 Rdr.
Baer-Åkerman, Jernet. Dess historia, frambringande och bearbetande. Med 61 träsnitt. h. 3 Rdr 75 öre.
Bergetin, Bibliotek i praktisk landthushållning:
 I. Om odling af kärr och mossar, af *Indebetou*. h. 25 öre.
 II. Handledning i afvägningskonsten, af *Nerman*, Med 22 träsnitt. h. 50 öre.
 III. Praktisk handledning i Humlegårdars ändamålsenliga anläggning och skötsel, af *Cederborgh*. Med 10 träsnitt. h. 35 öre.
 IV. Om beredning af holländsk ost, af *Christensen*. Med 6 träsnitt. h. 35 öre.
 — Vademecum för landthushållare. (I Landtbrukskalendern.) b. 1 Rdr 25 öre.
 — Tidskrift för Svenska Landtbruket och dess binäringar. Årg. 1855—1863, neds. pris, h. (å 4 Rdr) 36 Rdr. (Af några årgångar finnas endast få ex. kvar, men hvar årgång bildar ett helt för sig och kan, till det så nedsatta priset, väl förtjena ett rum i hvarje sockenbibliotek.)
 — Quartalskrift för praktisk landthushållning, 1862, 4 häften, 3 Rdr. 1863, 4 häften, 3 Rdr.
Bergmark, den bästa bikupan. Med 16 träsnitt. h. 35 öre.
Bivännen, nyaste. Med pl. pb. 1 Rdr 50 öre.
Caird, Englands åkerbruk 1850—51. På svenska utg. af *H. Nathorst*. Med en karta. h. 5 Rdr.

- Cederborgh*, Den tillförlitlige Kogubben. Med 16 träsnitt. h. 1 Rdr.
- Ekström*, Trädgårdsbok. h. 50 öre.
- Eneroth*, Om trädgårdssodling. h. 2 Rdr 25 öre.
- Florman*, Hushållsdjurens vård och skötsel. b. 2 Rdr.
- Glojer*, Nyttiga och skadliga djur. Landtmannens vänner och fiender bland djuren. h. 50 öre.
- Keyser*, Om gödningsmedlens beståndsdelar och verkningssätt. Försök till en kort och lättfattlig framställning af för åkerbruket användbara gödningsmedels sammansättning, värde och verkan. h. 1 Rdr 25 öre.
- Kühn*, Hornboskapens ändamålsenligaste utfodring, betraktad från vetenskaplig och praktisk synpunkt. Belönad pris-skrift. På svenska utg. af *Bergelin*. Med 4 lithogr. plan-scher och i texten intryckta träsnitt. h. 2 Rdr 50 öre.
- Liebig*, Naturvetenskapliga bref öfver vår tids landtbruk. Öf-vers. af *Th. Brunius*. Med förord af professor *Hj. Nathhorst*. h. 1 Rdr 50 öre.
- Naturlagarne för åkerbruket. Öfvers. af *J. Th. Berge-lin*. h. 3 Rdr 50 öre.
- Åkerbruks-kemiens grundsatser. Öfvers. af *Juhlin-Dann-fett*. h. 1 Rdr.
- Kemiska bref. Öfvers. af *G. Scheutz*. h. 3 Rdr 75 öre.
- Lindeqvist*, Handbok i Svenska boskapsskötseln. h. 2 Rdr.
- Lindgren*, Trädgårdsbok. h. 75 öre.
- Lundeqvist*, Bondepraktika. h. 50 öre.
- Handbok i Svenska Landtbruket. 5:e uppl. h. 5 Rdr.
- Manski och Wolstein*, Husdjurens naturalhistoria, lämpad till landthushållningen. vb. 75 öre.
- Minnesreglor* för det nya Mått-, Vigt- och Mynt-systemet. h. 25 öre.
- Müller*, Frukt- och köks-trädgården. h. 3 Rdr.
- Trädgårdsvännen. h. 1 Rdr.
- Trädgårdskonst. h. 3 Rdr 50 öre.
- Skogsvännen. h. 1 Rdr.
- Nathhorst, J. Th.*, Landtbruk utan bränvinsbränning eller Tho-rer Tryggs resor att söka de vises sten. h. 25 öre.
- Landtbruket förr och nu, jemte en blick på dess förhållande till samhällets ekonomi-ska och moraliska utveckling. h. 25 öre.
- Nathhorst, Hj.*, Belgiens åkerbruk. Med en karta öfver Bel-gien och dess kulturzoner samt 5 andra plan-scher. h. 2 Rdr.
- Om Guano, dess verkan, beredning, användande och pröfning. 3:e uppl. h. 25 öre.
- Nonnen*, om rofodling. h. 35 öre.
- Foderodlingens vigt, med beskrifning om odlingen af rotfrukter i allmänhet och af rofvor i synnerhet. h. 25 öre.
- Om Cirkulations- eller Vexelbruk i Sverige. Läm-padt äfven för brukare af smärre jordlotter. pb. 50 öre.
- Obbarius*, enkla regler för praktisk skogsskötsel. Till tjänst för skogvaktare och ägare af mindre skogslotter. 2:a myc-ket tillökta uppl. h. 75 öre.

- Om bästa sättet att odla Turnips. Öfvers af *Hj. Nathhorst.* h. 25 öre.
- Ord, några, om Gödseln, dess rätta behandling och användande. h. 15 öre. (Vid partihandel: 13 Rdr 50 öre för 100 ex. häft.)
- Rasch*, om medlen att förbättra våra lax- och sötvattens-fisken; jemte en fullständig anvisning till idkande af konstmessig fiskafvel. Öfvers. af *Hj. Nathhorst.* M. pl. h. 1 R. Sachsiska åkerbrukets utveckling. Efter generalsekreteraren *Reuning's* embetsberättelse af *Hj. Nathhorst.* h. 1 Rdr 50 öre.
- Sjöstedt*, Om Husdjurens sjukdomar. h. 1 Rdr.
— De allmänna grunderna för husdjursskötseln och husdjursafveln. 2 delar. h. 6 Rdr.
- Stöckhardt*, Landbrukskemien lättfattligt framställd. Kompl i 2 delar, omfattande växtnäring, gödning och gödningsämnen; gödsellära, jordartslära, landbruksstatik och meteorologi. Öfvers. af *J. Samzelius* och *C. J. Keyser.* h. 3 Rdr 25 öre.
- Torelius*, Bikungskupan. h. 75 öre.
- Uppsater, smärre, i praktisk landthushållning. Ur *Bergelins* landbrukskalender för 1860—62. 3 häften, med 38 träsnitt. h. 1 Rdr.
- Vårt landtställe på 3 tunnland och den afkastning det lemna-de. Öfvers. från 14:de eng. uppl. af *M. Ch. N.* Med förord af *Hj. Nathhorst.* Med pl. h. 50 öre.
-
- Bastiat*, Hvad man ser och hvad man icke ser, eller statshushållningsläran i sammandrag. h. 75 öre.
- Franklin*, Vägen till rikedom. h. 15 öre.
- Freedley*, Praktisk afhandling om affärlifvet, eller huru man skall förtjena penningar. Öfvers. af *J. V. Snellman.* h. 2 Rdr.
- Scheutz*, Den praktiske affärsmanen. Handbok för handlande och handverkare. h. 1 Rdr 75 öre.
- [*Wingård,*] Håkan Vestgöte. Läsning för menige man. h. 50 ö.
-
- Afzelius*, Svenska folkets sagohäfder. 10 delar. h. 22 R. 62 1/2 ö.
- Bildergalleri, historiskt. I. Carl v. Linné. h. 50 öre. II. Georg Stephenson. h. 25 öre. III. Samuel Owen och Sigfrid Aron Forsius. h. 25 öre.
- Bovet*, Resa i Palestina. h. 2 Rdr.
- Christoffer Polhem och hans verk. 20 öre.
- Dittmar*, Verldshistorien i ett lätt öfverskådligt utkast. För skolundervisning och eget studium. h. 4 Rdr 50 öre.
- Dybeck*, Anvisning till kännedom om Svenska minnesmärken. h. 25 öre.
- Franzén*, Svenska drottningar. h. 50 öre.
- Fryxell*, Berättelser ur Svenska Historien. De 6 första delarne (till och med Gustaf II Adolf) h. 13 Rdr 37 öre.
— De följande 28 delarne (till 1739) h. 57 Rdr 62 öre.
- Grube*, Karaktersskildringar ur historien och sagan. 3 delar. h. 7 Rdr 50 öre.
— Karaktersskildringar af länder, folkslag och städer. 2 delar. h. 7 Rdr.
- Gosselman*, Resa i Columbia. h. 3 Rdr 50 öre.
- Hammerich*, St Birgitta och hennes tid. h. 75 öre.

- Hansteen*, Resa i Sibirien. h. 1 Rdr.
- Hartwig*, Lifvet och Naturen i höga Norden. 2 delar. Med karta. h. 5 Rdr.
- Holmberg*, Nordbon under hednatiden. 2 delar. h. 4 Rdr.
- Irving*, Columbi lefnad och resor. h. 1 Rdr 50 öre.
- Kottenkamp*, de första nybyggarna i Nordamerikanska Vestern. [Daniel Boone och hans följeslagare eller Kentucky's grundläggning. Tecumseh och hans broder.] Med karta. h. 5 Rdr 50 öre
- Læstadius*, Journal öfver resor i Lappmarken. h. 1 Rdr 50 ö.
- Lefnadsteckning öfver Carl XIV Johan [af *Arwidsson*]. h. 1 R.
- Liljebjörn, K.*, Hågkomster af fornda dagars tänkesätt, seder och bruk i min födelseort. h. 50 öre
- Ljungberg, C. E.*, Allmän Statistik eller statistisk öfversigt af alla staters makt och hjulpkällor, författningar och kulturförhållanden. 2 delar, h. 9 Rdr 25 öre.
[Egentligen är endast 2:a delen behöflig för sockenbibliotek. Denna innehåller, bland annat, en utförlig statistik öfver Sverige och Norge, samt säljes särskild å 5 Rdr 50 öre.]
- Mellin*, Fornnordiska hjeltesaror. h. 3 Rdr 50 öre.
— Fäderneslandets historia. h. 2 Rdr 75 öre.
- Nösselt*, Berättelser ur allmänna historien 7 delar. h. 7 Rdr.
- Palmsblad*, Berättelser ur Gamla historien. h. 1 Rdr 10 öre.
— Lärobok i Geografien. vb. 2 Rdr 10 öre.
— Fäderneslandets Geografi. h. 35 öre.
- Pressensé*, Evangelii land. Anteckningar under en resa i Österländerna. Efter 3:e orig.-uppl. öfvers. af *P. W. Bergstrand*. Med karta öfver Palestina. h. 2 Rdr 25 öre.
- Resetur genom Sverige [en af *J. Ekelund* gjord omskrifning, hufvudsakligast ur den 1838 utkomna "Håndbok för resande i Sverige"]. h. 75 öre.
- Schiller*, Trettioåra-krigets historia. h. 1 Rdr 50 öre.
- Schück*, Vårt land och folk. Samlade skildringar af Sveriges natur och inbyggare. 2 delar. h. 3 Rdr 50 öre.
- Sköldberg*, Beskrifning om Skandinaviska halfön. h. 1 Rdr.
- Starbäck*, Berättelser ur Svenska Historien.
Del I. Sagoåldern. h. 1 Rdr 20 öre.
Del II. Medeltiden I. h. 1 Rdr 20 öre.
Del III. Medeltiden II. Folkungaätten. h. 1 R. 20 ö.
Del IV. Medeltiden III. Magnus Eriksson och hans söner. h. 1 Rdr 25 öre.
— Lärobok i Svensk historia. h. 50 öre
- Store Svenske Män (Ur "öreskrifter för folket":) Linné, h. 25 öre; Birger Jarl, h. 25 öre; Axel Oxenstjerna, h. 25 öre.
- Wennerström*, Lärobok i allmänna historien. 2:a uppl. h. 75 ö.
- Westin*, Palestina. h. 30 öre.
- Winge*, Berättelser ur fäderneslandets historia. h. 1 Rdr 10 ö.
- Ödmann*, Hågkomster från hembygden och skolan. I. Ett presthus i Småland från förra århundradet. II. Om disciplinen och lefnadssättet vid Wexiö skola och gymnasium intill 1780-talet. 4:e uppl., tillökt med en förut otruckyt uppsats: Prosten Læneus i Delsbo och hans församling på 1760-talet. Jemte anmärkningar. h. 1 Rdr.
- Brewster*, Solstrålar i hyddan eller hvad qvinnan kan uträtta. h. 1 Rdr.

- Campe*, Robinson. h. 3 Rdr 50 öre.
Dickens, Julafstonen. h. 1 Rdr.
 — Nyårsnatten eller klockringningen. h. 50 öre.
 — Drinkaren och hans dotter. h. 25 öre.
 — Syrsan vid Spiseln. h. 1 Rdr 25 öre.
 — Noveller. 3 häften. 1 Rdr 50 öre.
 — Småskrifter. 6 häften. 2 Rdr 70 öre.
 (Hvarje häfte säljes särskildt.)
Gatty, Djupa sanningar i lätta dräkter. Öfvers. af *E. Nonnen*.
 h. 50 öre.
Gumælius, *G. W.*, Engelbrekt. Sånger; med en historisk in-
 ledning. Godtköpsuppl. pb. 75 öre. (Uppl. in 8:o kostar
 2 Rdr.)
 Huru fångar man en solstråle? h. 30 öre.
 Hågkomster från Alstersvik. h. 50 öre.
 Indiana eller ett år i Amerikas urskogar. h. 1 Rdr.
Laboulaye, Abdallah eller Fyrväpplingen. h. 2 Rdr.
Lenström, Svensk Anthologi. 3 delar. Neds. pris 4 Rdr 50 ö.
 Mälarens sagor: I. Ynglingasagan. h. 50 öre.
Nathusius, den nye Skolmästaren. h. 10 öre.
Runeberg, Fänrik Ståls sägner. En samling sånger. 2 delar.
 pb. 50 öre. (Vackrare upplagor finnas, in 8:o,
 h. 3 Rdr 50 öre, in 12:o h. 1 Rdr 50 öre.)
 — Julqvällen. Tre sånger. h. 50 ö.
 Svenska Folksagor och äfventyr. Efter muntlig öfverlemning
 samlade och utgifna af *G. O. Hyllén-Cavallius* och *G. Ste-*
phens. 2 häften. h. 5 Rdr 50.
 Svenska Folkböcker. Sagor, Legender och Äfventyr. Jemte
 öfversigt af Svensk folkläsnung från äldre till närvarande
 tid, af *P. O. Bäckström*. 2 delar. h. 8 Rdr.
Tegnér, Frithiofs saga. h. 50 öre.
Virgin, Sveriges Skarpskyttar. Sång. h. 35 öre.
Wetterbergh, Gustaf Nords gesällvandringar och äfventyr hem-
 ma och borta. h. 1 Rdr.
Winge, Idun. h. 3 Rdr.

[Der rikare tillgångar så medgifva äro *G. H. Mellins*
 Svensk-historiska¹ noveller att rekommendera och kan
 gerna ett urval af *W. Scotts*, *Coopers* och *Ingemanns*
 romaner inköpas.]

